

*Рекомендовано до друку рішенням
кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №10 від 13 травня 2014 року).*

Рецензенти:

Н.А. Сейко – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

С.А. Котловий – кандидат педагогічних наук, вчитель історії вечірньої (змінної) ЗОШ II-III ст. №1 м. Житомира.

А 43 Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. — Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2014. — 130 с.

Літературний редактор: Н.Л. Тарасенко

Відповідальний редактор: І.М. Палько

Дизайн обкладинки: А.І. Сочинський

Матеріали надруковані в авторській редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Передмова

Шановні друзі! Пропонуємо Вашій увазі третє видання збірника наукових робіт викладачів і студентів соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка «Актуальні проблеми соціальної сфери», що вже став систематичним відображенням науково-дослідної діяльності викладачів і студентів нашого факультету; представляє результати курсових, бакалаврських, магістерських, дисертаційних досліджень.

Цей збірник присвячено значущій для нас даті – **10-ти-річчю соціально-психологічного факультету** ЖДУ ім. І. Франка. Протягом цих десяти років факультет перетворився на дружню ініціативну команду, що має власні цілі, традиції, приводи для гордості. Хочеться зазначити такі наші здобутки та інновації, як:

- *практикум із соціальної педагогіки* – спецкурси практичного характеру, спрямовані на формування у студентів умінь та навичок організовувати психолого-педагогічну взаємодію з клієнтами на основі спільних інтересів (наприклад, етнодизайн, журналістика, канестерапія, організація культурно-дозвіллевих заходів, волонтерство та багато інших);
- *мистецькі проекти* факультету, серед яких систематичними стали: Виставка Двох Картин на Сьомому Небі (презентація творчості відомих житомирських художників), Людина Року (відзначення здобутків студентів та співробітників у галузях громадської діяльності, науки, мистецьких і спортивних подій);
- *наукові проекти* кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності (організація Всеукраїнського дистанційного конкурсу студентських і учнівських наукових робіт з соціальної педагогіки – режим доступу: <http://contest.zu.edu.ua>; розробка колективної монографії «Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект»);
- *соціальні проекти* Студентської Соціальної Служби для Молоді (керівниця – Світлана Коляденко), спрямовані на підтримку вразливих категорій учнівської й студентської молоді та проведення доброчинних акцій;
- *Соціально-інтерактивний «Театр Життя»* – об'єднання викладачів і студентів, які засобами театрального мистецтва піднімають у студентському середовищі актуальні соціальні проблеми та питання; створюють можливості діалогу глядачів і акторів. Діяльність «Театру Життя» втілюється через різноманітні форми та засоби – інтерактивні й публіцистичні вистави, форум-вистави, презентації;
- *Центр міжкультурної толерантності* (керівниця – Інна Палько), який реалізує просвітницькі молодіжні програми та соціальні проекти з протидії різним формам дискримінації. Основними видами діяльності Центру міжкультурної толерантності є Школа міжкультурної толерантності, Дискусійний відеоклуб, «Жива бібліотека», Форум-театр та інші;
- *Центр ґендерної освіти* (керівниці – Олена Остапчук, Наталія Тарасенко), діяльність якого спрямована на формування ґендерно чуйного освітнього

середовища та сприяння саморозвитку і самореалізації студентського активу. Завдяки діяльності Центру студентами було реалізовано наступні власні соціальні проекти: «Соціалізація жіночої студентської молоді, в тому числі молодих мам» – Н. Кривой; «Гендерна просвіта молоді Житомирщини» – Ю. Покотило, О. Добрякова; «Школа молоді сім'ї» – Б. Антонян-Шевчук; «Правова просвіта лідерів студентського самоврядування ВНЗ м. Житомира» – В. Безсмертна та інші;

- розширення географії участі викладачів і студентів кафедри у міжнародних проектах. Франція, Південно-Африканська Республіка, Сполучені Штати Америки, Молдова, Албанія, Ізраїль, Швеція, Литва, Польща, Німеччина, Грузія, Білорусь, Угорщина, Бельгія, Казахстан, Словачія, Азербайджан – дякуємо за гостинність! «Білою плямою» наразі залишається лише континент Австралія ☺.

Ми пишаємося нашими перемогами у науковій сфері, зокрема у: Всеукраїнському дистанційному конкурсі студентських і учнівських наукових робіт з соціальної педагогіки (**Юлія Золотуха** – Гран-Прі); Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт (**Юлія Покотило, Світлана Щур** – дипломи III ступеня); Всеукраїнській студентській олімпіаді із соціальної педагогіки (**Сергій Михнюк** – диплом III ступеня); стипендіальній програмі «Завтра.UA».

Серед стратегічних напрямів подальшої наукової діяльності варто відзначити: створення наукового гуртка; викладання окремих дисциплін/занять/тренінгів англійською мовою; збільшення кількості міжнародних публікацій та участі у конференціях; реалізація проекту Ради Європи «No Hate Speech Movement».

Бажаємо соціально-психологічному факультету та всім, хто себе з ним ідентифікує, нових і великих досягнень, рефлексій та звершень!

Будьте здоровими та щасливими!

З повагою, Надія Павлик.

Зміст

Маєвська Людмила	ПОНЯТТЯ «ЛЮБИТИ СЕБЕ» У СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ	8
Поздєєва Валерія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КОРЕКЦІЯ КОНФЛІКТНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ КОЛЕДЖУ	11
Киричок Юлія	ПРОФІЛАКТИКА ДИТЯЧОЇ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ РАЙОННОГО ЦЕНТРУ СССДМ	13
Синиця Анна	ХАРАКТЕРИСТИКА КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ	15
Саустян Інна	РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИМ ПЕДАГОГОМ НАВИЧОК СПІЛКУВАННЯ У ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА	18
Ланчук Ганна	СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ ПОШИРЕННЯ ЛИХОСЛІВ'Я У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	19
Байдюк Людмила	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СІМЕЙ З ДІТЬМИ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	22
Шелестюк Арсеній	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ІГРОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У ПІДЛІТКІВ	24
Кот Юлія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ТА МЕТОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ У ДИТЯЧИХ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	25
Бруліна Катерина	ПІДЛІТКОВА СУБКУЛЬТУРА – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКА	28
Іллїна Ольга	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ	29
Іванова Катерина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ГУРТОЖИТКУ	32
Сичук Лілія	СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗНЗ	34
Остапчук Олена	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВЕБ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ДІТЕЙ	37
Цветкова Наталія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧИХ ТВОРЧИХ КОЛЕКТИВІВ В УМОВАХ МІСТА	39
Савченко Оксана	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	42
Хімач Вікторія	ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПРИ РОБОТІ З ПРОБЛЕМОЮ ЛІДЕРСТВА	44
Сочинський Андрій	МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ ТА НЕУРЯДОВІ ІНСТИТУЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	47
Зайчківська Юлія	МІЖНАРОДНА І УКРАЇНСЬКА ЗАКОНОДАВЧА БАЗА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	50

Михнюк Сергій	ШКІЛЬНИЙ САЙТ У СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗНЗ	52
Гладченко Ольга	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНOSTІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	54
Перішко Варвара	ПРОФОРІЄНТАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У СИСТЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ	55
Джура Ніна	РОЛЬ ТЕЛЕФОННОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ТА СТАРШОЇ ШКОЛИ	57
Ващенко Олег	ПРОБЛЕМА ВАЖКОВИХОВУВАНOSTІ. СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВАЖКОВИХОВУВАНOSTІ	60
Дорошенко Людмила	РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ІЗ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ	62
Богданець Анастасія	ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	64
Котловий Сергій	ПРОФІЛАКТИКА КОНФЛІКТІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЛІЦЕЮ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	66
Кондратенко Ярослава	РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ІЗ ПРОФІЛАКТИКИ ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	68
Щур Світлана	ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ УЧНЯМИ КАР'ЄРИ	70
Бобрусь Ольга	ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ ЯК ОБ'ЄКТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	73
Остапенко Катерина	ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧИСТЬ ЯК ПРОВІДНИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	76
Луценко Анастасія	ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ СОЦІАЛЬНИМ ПЕДАГОГОМ В УМОВАХ ЗНЗ	79
Возна Вікторія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ В УМОВАХ ЗНЗ	82
Романюк Оксана	ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК БЕЗКОНФЛІКТНОГО СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗНЗ	84
Харькова Наталія	ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНІКИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ	86
Гетьман Олена	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	88

Адамович Анна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗНЗ	90
Юзвячик Інна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧНІВ З ГІПЕРАКТИВНИМ РОЗЛАДОМ У ЗНЗ	92
Слободенко Лідія	ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	94
Рудюк Ганна	ДИНАМІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У ВНЗ	96
Самойлюк Марина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	98
Палько Інна	ЦЕНТР МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СССМ ЖДУ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ РЕСУРС В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	101
Павлик Надія	НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕРАПІЯ» У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	105
Літяга Інна	ВПЛИВ ЗМІ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ В КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»	110
Тарасенко Наталія	РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	112
Свінціцька Тетяна	СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО СІМЕЙНИХ СТЕРЕОТИПІВ	114
Залібовська-Ільніцька Зоя	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ	116
Папченко Вікторія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНОМОВНОГО СЛЕНГУ	119
Коляденко Світлана	ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ В ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.	121
Васьківська Юлія	ЧАРТЕРНІ ШКОЛИ – ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ЗДОБУТТЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	126
Михаленко Тетяна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙ ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ В УКРАЇНСЬКІЙ СІМ'І	128

Автор статті:

Катерина Остапенко,
Магістрантка
спеціальності «Соціальна педагогіка»

Науковий керівник:

Світлана Коляденко,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ПРОВІДНИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Під час зростання соціальної конкуренції та розбудови національної системи освіти особливо актуальним є виховання високоосвіченої, активної особистості, здатної висувати нові ідеї, мобільно реагувати на швидкі зміни соціальної ситуації. Молода людина повинна вміти творчо застосовувати набуті знання та навички, вміти перетворювати діяльність в такий спосіб, щоб зробити її максимально ефективною. Від цілеспрямованої творчої діяльності людини значною мірою залежить розвиток нашого суспільства. Щоб бути затребуваним у суспільстві, необхідно привносити до нього нове своєю діяльністю, тобто бути «незамінним».

Сучасна школа, перебуваючи на дорозі змін, ставить собі, як і завжди, завдання соціалізації школяра, у якій потрібно враховувати умови мінливого суспільства. Тому необхідним є приділяти особливу увагу розвитку творчих здібностей школярів. Під дитячою літературною творчістю, за визначенням Калганової Т. А розуміється самостійне створення дитиною поетичних, прозорих творів, а також успішне виконання спеціальних завдань, спрямованих на розвиток креативності [2, с. 89].

З усіх форм творчості літературна, словесна творчість є найбільш характерною для шкільного віку. Літературна творчість в справжньому сенсі цього слова веде свій початок саме з настанням статевої зрілості. Для здійснення літературної творчості потрібен достатній запас особистих переживань, потрібен свій життєвий досвід, уміння аналізувати відносини між людьми в різноманітних сферах, для того, аби створювати щось нове.

Дитина раннього шкільного віку ще не в силах цього зробити, і тому її творчість має умовний і у багатьох відношеннях дуже наївний характер. Тільки на дуже високому рівні накопичення досвіду, оволодіння мовою, особистого внутрішнього світу для дитини стає доступна самостійна літературна творчість. Учні старшого шкільного віку – учні, які перебувають на порозі повноліття, зрілості та самостійності, готові стати повноцінними громадянами України. Це час формування світогляду, характеру, життєвого самовизначення, час мрій, перших глибоких почуттів та мужніх вчинків. Учні старшого шкільного віку відрізняються багатогранністю інтересів. Їх приваблюють громадсько-політичні події, техніка, мистецтво, література, з'являється підвищений інтерес до питань моралі. Саме тому багато молодих людей пробують свої сили у літературі, особливо у віршах. Юнаки черпають матеріал для своєї літературної творчості з того життя, яке їх оточує – праця людей, любов до батьківщини, події громадського та політичного життя, природа, перше кохання, адже літературна творчість є специфічною формою відображення дійсності [1].

Умовно літературну творчість старшокласників можна поділити на два види: власне шкільну творчість та творчість поза межами школи. Шкільна творчість включає в себе відвідування літературних гуртків, написання шкільних творів (вір-опис, вір-розповідь, вір-роздум, характеристика літературних персонажів, есе, доповіді,

реферати). Творчість поза межами школи має більше жанрове різноманіття, та залежить від творчого задуму автора та його особистих вподобань [2].

Розгляд умов розвитку творчих здібностей школярів, дозволяє, виділити шляхи реалізації їх розвитку в процесі навчання в школі. Перший – організація навчального процесу шляхом постановки творчих навчальних завдань і шляхом створення педагогічних ситуацій творчого характеру; організацією самостійної творчої роботи учнів. І другий шлях – через залучення учнів при вивченні літератури до художньо-творчої діяльності.

Нами було проведене дослідження, до якого було залучено 10 школярів – учнів 10-11 класів, які активно займаються літературною творчістю. Найпопулярнішим жанром серед учнів старших класів є поезія. Основні теми, котрі піднімають у своїй творчості учні старших класів – нерозділене кохання, взаємостосунки між чоловіком та жінкою, роздуми про сенс життя, життя та смерть, плинності життя, місця людини у світі, тема громадянського обов'язку, роздуми про майбутнє та минуле України, сучасний політичний стан країни, любов до своєї країни, вшанування найбільш видатних культурних діячів України, проблема бідності та багатства, захворювання на СНІД, висвітлення негативних соціальних явищ. Слід зазначити, що найхарактернішим для цього віку серед хлопців є звернення до філософської та любовної лірики. Для дівчат на перший план виходить любовна, патріотична та соціальна лірика.

Контент-аналіз основних категорій у поезії учнів старшого шкільного віку зазначив, що в зразках поезій старшокласників, найчастіше зустрічаються такі слова, як «життя», «кохання», «серце», «душа». Дані категорії дають можливість з'ясувати ставлення автора до зображувальної тематики. Більшість авторів негативно висвітлюють антисоціальні суспільні явища та намагаються застерегти від них, багато з творів мають повчальний характер. Аналіз літературної творчості старшокласників надає змогу проаналізувати проблеми, що виникають у молодіжному середовищі, ситуації та дилеми, з якими стикається кожна окрема людина, дівчина чи юнак.

Крім того, з учасниками дослідження було проведене інтерв'ю. В ході інтерв'ю було визначено, що 4 з 10 старшокласників почали займатися літературною творчістю у віці з 7 до 10 років, 5 учнів з 10 почали писати вірші у підлітковому віці. Отже, можна сказати, що першу спробу написання літературних творів опитувані зробили під час навчання в школі, а точніше, в молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці.

На питання щодо мотивів літературної творчості в шкільні роки старшокласники найчастіше називали потребу в самовираженні, інтерес до літератури та літературної діяльності, враження від прочитаних творів відомих письменників, спробу наслідувати їх, велика кількість життєвих вражень та переживань, з якими вони зіткнулися у власному житті та бажання викласти свої думки на папері. Аналіз відповідей старшокласників дозволив виявити цілий ряд об'єктивних факторів у розвитку літературних здібностей в дитинстві – виховання в сім'ї, позитивний вплив батьків, що читають багато книжок та заохочують літературну творчість дітей та самі займаються літературною творчістю. На другому місці у ланцюгу факторів – творчість пишучих однолітків. З точки зору старшокласників, ідеальним літературно-творчим середовищем у шкільні роки для них є літературно-творчі гуртки. Завдяки творчій атмосфері учні залучалися до активної та систематичної літературно-творчої

діяльності. Старшокласники високо оцінюють можливість почути у такому гуртку суворі, але справедливі судження однолітків про свою творчість. Критикуючи одне одного, молоді автори на помилках однолітків вчаться бачити на аргументовано оцінювати слабкі та сильні сторони у своїй творчості своїх колег, виробляючи таким чином літературний смак. Багато уваги старшокласники виділили і ролі наставників у літературній творчості. Своїми наставниками вони називали вчителів літератури, відомих письменників, родичів. Молоді автори вказували на роль старших наставників щодо пробудження інтересу та любові до художньої літератури, залучення до літературної творчості, формування особистості в цілому, допомогу у розкритті свого таланту.

Сьогодні особливо важливо заохочувати і розвивати літературну творчість школярів, адже це – один із проявів розвитку особистості, який потребує від молодого автора вдосконалення багатьох якостей – фантазії, спостережливості, доброти, почуття гумору, любові до поезії та рідної мови, працелюбства. Хороші результати дає єдина система навчання на уроках мови і літератури, індивідуальні творчі роботи, обов'язкова позакласна робота (гурткова, факультативна) з розвитку літературно – художньої творчості.

Використана література

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л. С. Выготский. — М. : Просвещение, 1991. — 287 с.
2. Калганова Т.А. Сочинения различных жанров в старших классах / Т. А. Калганова. — М. : Просвещение, 2001. — 192 с.
3. Овчинникова И. Г. Кроме скучного... (О жанрах школьных сочинений) / И.Г. Овчинникова. — М. : Просвещение, 1966. — 226 с.